

MARIA PRISECARU

IONUȚ STOICA

FERDINAND PRICOPE

LEGISLAȚIA MEDIULUI

Editura „Alma Mater” Bacău

2013

CUPRINS

INTRODUCERE	8
1. POLUAREA ȘI DEZECHILIBRELE ECOLOGICE ÎN NATURĂ	12
1.1. Poluarea mediului terestru	12
1.2. Poluarea atmosferică	13
1.3. Poluarea apelor	17
1.4. Efectul substanțelor nocive de origine antropică asupra organismului viu	18
1.5. Dispariția speciilor – plante și animale	22
1.6. Legislația privind poluarea și dezechilibrele ecologice în natură	22
2. OCROTIREA MEDIULUI, PROBLEMĂ VITALĂ A LUMII CONTEMPORANE	25
2.1. Noțiunea de mediu și noțiunea de resurse naturale	25
2.2. Protecția mediului și strategia dezvoltării durabile (DD)	27
2.3. Probleme globale de mediu	34
2.4. Legislația în domeniu ocrotirii naturii	35
3. ROLUL, OBIECTUL ȘI PRINCIPIILE DREPTULUI DE MEDIU	38
3.1. Definiția și rolul dreptului de mediu	38
3.2. Principiile dreptului de mediu	40
3.3. Funcțiile dreptului de mediu	42
3.4. Legislația în domeniul dreptului de mediu	42
4. STRUCTURI NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE CU ATRIBUȚII ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI	43
4.1. Crearea instituțiilor mediului în România	43
4.1.1. Structuri de administrare ecologică	44
4.1.1.1. Agenția Națională pentru Protecția Mediului	44
4.1.1.2. Administrația Rezervației Biosferei „Delta Dunării”	44
4.1.1.3. Garda de mediu	45
4.1.1.4. Administrarea Fondului pentru Mediu	45
4.1.2. Organisme consultative	45
4.1.3. Organisme inter-ministeriale	46
4.2. Structuri naționale de cooperare internațională	46
4.2.1. Comitetul Național pentru Protecția Stratului de ozon (CNPSO)	46
4.2.2. Comisia Națională pentru Schimbări Climatice (CNSC)	47
4.3. Organizații mondiale cu atribuții în domeniul protecției mediului	47
4.3.1. Considerații generale	47
4.3.2. ONU și mediul înconjurător	48

4.3.3. Organizații specializate de ONU cu atribuții și contribuții în domeniul protecției mediului	49
4.4. Fondurile naționale de mediu	52
4.5. Legislația în domeniul protecției mediului	54
5. MONITORIZAREA CALITĂȚII APEI. LEGISLAȚIA NAȚIONALĂ ȘI INTERNAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA APEI	55
5.1. Parametrii de calitate a apei potabile	55
5.1.1. Apa potabilă din acviferul freatic (subteran)	55
5.1.2. Monitorizarea calității apelor de suprafață	58
5.1.3. Elemente și standarde de calitate pentru apa marină costieră	59
5.1.4. Directiva Cadru a Apei/Directiva 2000/60/EC	60
5.1.5. Legea Nr. 107 din 25 septembrie 1996 - Lege Apelor	61
5.2. Protecția juridică națională și internațională a Dunării	69
5.2.1. Declarația de la București privind cooperarea statelor dunărene în domeniul gospodăririi și protecției apelor Dunării împotriva poluării	69
5.2.2. Convenția privind cooperarea pentru protecția și utilizarea durabilă a fluviului Dunărea (Sofia, 29 iunie 1994)	71
5.2.3. Adoptarea Planului Strategic de acțiune al Programului de Mediu pentru Bazinul Dunării	73
5.3. Protecția juridică a cursurilor internaționale de apă împotriva poluării transfrontaliere	74
5.4. Protecția juridică a mediului marin	75
5.4.1. Zona teritoriilor submarine și a resurselor sale	75
5.4.2. Forme de poluare a mediului marin	77
5.4.3. Convenția de la Montego-Bay	79
5.4.4. Convenția privind protecția Mării Negre	80
5.5. Legislația în domeniul calității apei	81
6. LEGISLAȚIA NAȚIONALĂ ÎN DOMENIUL CALITĂȚII AERULUI ȘI PREVENIREA SCHIMBĂRILOR CLIMATICE	84
6.1. Protecția atmosferei	84
6.2. Protecția climei	96
6.3. Protecția atmosferei în dreptul intern	107
6.4. Cadrul legal și prevederi ale actelor normative ce reglementează protecția calității aerului, protecția stratului de ozon și prevenirea schimbărilor climatice	111
6.5. Răspunderea juridică pentru nerespectare regimului juridic de protecție a atmosferei	119

6.6. Legislația în domeniul calității aerului	120
7. CONSERVAREA, DEZVOLTAREA ȘI PROTECȚIA SOLULUI ȘI SUBSOLULUI	123
7.1. Degradarea solului – considerații generale	123
7.1.1. Conceptul de pedosferă	123
7.1.2. Protecția solului ca factor al pedosferei	124
7.1.3. Rolul fondului forestier în protecția și conservarea pedosferei	134
7.2. Măsuri legale de protecție durabilă a solului și subsolului	140
7.2.1. Protecția solului	140
7.2.2. Protecția subsolului	143
7.3. Răspunderea contravențională și penală în domeniul protecției și ameliorării calității solului și subsolului	143
7.4. Legislația privind protecția solului și subsolului	146
8. CONSERVAREA, DEZVOLTAREA ȘI PROTECȚIA FORMELOR DE VEGETAȚIE TERESTRĂ	147
8.1. Criterii generale	147
8.2. Noțiunea de fond forestier	147
8.3. Protecția vegetației forestiere din afara fondului forestier	148
8.4. Protecția pășunilor și a fânețelor naturale	150
8.5. Protecția plantelor cultivate	151
8.6. Legislația specifică protecției formelor de vegetație terestră	152
9. CONSERVAREA, DEZVOLTAREA ȘI PROTECȚIA FAUNEI	153
9.1. Reglementări naționale	153
9.2. Protecția animalelor sălbatice supuse vânatului	153
9.2.1. Noțiuni și principii	153
9.2.2. Administrarea și gestionarea fondului cinegetic	154
9.2.3. Răspunderi și sancțiuni	155
9.3. Protecția animalelor domestice	156
9.4. Fondul piscicol și acvacultura	156
9.4.1. Noțiuni și principii	156
9.4.2. Protecția fondului piscicol	157
9.5. Reglementări internaționale privind protecția faunei sălbatice	159
9.6. Legislația specifică protecției și conservării faunei	161
10. IMPACTUL MODIFICĂRILOR GENETICE ASUPRA BIODIVERSITĂȚII	163
10.1. Conceptul biotehnologiei. Fundamentare națională și internațională	163
10.2. Conceptul biosecurității	167
10.3. Activități comerciale cu organisme modificate genetic	173

10.4. Legislația specifică privind organismele modificate genetic	173
11. PROTECȚIA ȘI CONSERVAREA ARIILOR NATURALE	174
11.1. Generalități	174
11.2. Principii care stau la baza protejării sistemului național al ariilor protejate	175
11.3. Administrarea ariilor naturale protejate și a altor bunuri din patrimoniul natural	176
11.4. Regimul juridic al Rezervației Biosferei „Delta Dunării”	177
11.4.1. Protecția durabilă a ecosistemului deltaic	178
11.4.2. Protecția resurselor biologice în mediul marin	182
11.4.3. Protecția bazinului Mării Negre	186
11.5. Reglementări privind protecția naturii pe plan internațional	190
11.6. Legislația națională în domeniul ariilor protejate	191
11.6.1. Cadrul legal pentru regimul ariilor protejate	191
11.6.2. Protecția ariilor cu regim special	191
11.6.3. Conservarea biodiversității și ariile naturale protejate	196
11.7. Legislația în domeniul protecției și conservării ariilor naturale	199
12. REGIMUL PRODUSELOR ȘI SUBSTANȚELOR TOXICE, AL DEȘEURILOR DE ORICE FEL	201
12.1. Regimul juridic intern al substanțelor și materialelor toxice	201
12.2. Regimul juridic intern al deșeurilor și al deșeurilor reciclabile	204
12.3. Managementul ecologic al deșeurilor	29
12.4. Regimul juridic al materialelor explozibile	215
12.5. Regimul juridic al deșeurilor radioactive și nucleare	215
12.5.1. Conceptul poluării transsectoriale.	215
12.5.2. Poluarea transsectorială radioactivă	217
12.5.3. Principiile desfășurării activității nucleare în România	218
12.5.4. Organizarea instituțională a activității nucleare	220
12.5.5. Prevenirea poluării radioactive transsectoriale în context internațional	230
12.5.6. Managementul de siguranță a deșeurilor radioactive și a combustibilului nuclear uzat	238
12.5.7. Răspunderea juridică obiectivă pentru daune nucleare	244
12.6. Legislația privind regimul produselor și substanțelor toxice	250
13. RAPORTURILE JURIDICE PRIVIND PROTECȚIA AȘEZĂRILOR UMANE	252
13.1. Obiectivele protecției mediului în așezările umane	252
13.1.1. Conceptul de așezare umană	252
13.1.2. Problemele mediului în așezările umane	254

13.2. Protecția factorilor naturali în așezările umane	255
13.3. Atribuții ale autorităților publice centrale și locale	255
13.4. Priorități privind organizarea mediului urban	258
13.4.1. Asigurarea normelor de igienă și sănătate publică	259
13.4.2. Prioritatea apei potabile	261
13.4.3. Protecția spațiilor verzi	261
13.4.4. Neutralizarea reziduurilor lichide și deșeurilor solide	264
13.5. Legislația privind protecția așezărilor umane	268
14. ACCESUL PUBLICULUI LA INFORMAȚIA DE MEDIU. PARTICIPAREA PUBLICULUI LA LUAREA DECIZIILOR DE MEDIU. CONVENȚIA DE LA AARHUS	269
14.1. Informația de mediu. Căi de obținere a informației de mediu. Codul legal care asigură accesul la informațiile de mediu	269
14.2. Participarea publică	277
14.2.1. Reguli ale participării publice	278
14.2.2. Metodele participării publice	279
14.2.3. Gradul de participare al cetățenilor	279
14.3. Legislația privind accesul publicului la informația de mediu	280
15. CONDIȚIILE ȘI FORMELE RĂSPUNDERII JURIDICE	282
15.1. Răspunderea juridică în dreptul mediului	282
15.2. Răspunderea contravențională în dreptul mediului	287
15.3. Răspunderea penală în dreptul mediului	290
15.4. Legislația specifică privind răspunderea juridică	293
BIBLIOGRAFIE	294